

Romunija in Slovaška pristopata k trojni zvezi

Pristop Bolgarije in njen morebitni nastop proti Grčiji pa sta odvisna od stališča Turčije, ki izvaja obsežne vojne priprave

Bukarešta, 22. novembra. m. V vodilnih romunskih političnih krogih zagotavljajo, da bo Romunija danes uradno pristopila k trojni zvezi. Voditelj države Antonescu in zunanji minister Sturza bosta v Berlinu podpisala listino o pristopu Romunije k tej zvezi.

Bratislava, 22. novembra. m. Transcontinent Press: Slovaški tiskovni urad poroča, da je nemška vlada povabila predsednika slovaške vlade in zunanjega ministra dr. Tuka, naj pride na obisk v Berlin. Dr. Tuka bo odpotoval v Nemčijo v soboto 23. novembra.

Ni dvoma, da bo dr. Tuka pri tej priliki podpisal pristop Slovaške k trojni zvezi.

Bukarešta, 22. novembra. m. Vse bukreštansko časopisje se bavi z razgibanim političnim delovanjem Nemčije in Italije. Nekateri časopisi sodijo, da se bo trojni zvezi v kratkem pridružila tudi Bolgarija. Dopolnilnik »Curventulac« poroča iz Sofije, da tamkajšnji politični krogi zatrjujejo, da bo Bolgarija kmalu spremenila svojo obrambno nevtralnost v spopadu med Grčijo in Italijo in da bo bolgarska vlada v kratkem poslala grški vladi posebno spomenico, v kateri bo obrazložila svoje ozemeljske zahteve.

Seveda je stališče Bolgarije in tudi njen pristop v trojno zvezo odvisen zlasti od Turčije. Turčija ne daje nobenih političnih izjav in ne sili v nobena pogajanja, temveč ostaja zvesta svojemu znanemu stališču da se bo z vsemi silami uprla kakršnim koli poskusom, naperjenim proti njenim koristim. Zaradi tega je izdala obsežne obrambne ukrepe ter zbrala na svojem evropskem ozemlju polmilijsko armado, ki je pripravljena nastopiti proti vsakemu bolgarskemu poskusu, ali

poskusu kake druge vojne sile čez bolgarsko ozemlje.

Berlin, 22. novembra. (DNB.) Upravitelj romunske države An'onescu bo bival v palači Bellevue z nemškim zunanjim ministrom v. Ribbentropom. Danes popoldne bo Antonescu sprejel pri Hitlerju. V soboto popoldne bo Antonescu obiskal Göringa in Hessa. Prirejenih bo več sprejemov na čast romunskim gostom, ki bodo Berlin najbrž zapustili v nedeljo.

Napovedi o konferenci jugovzhodnih evropskih držav

Politični in gospodarski posvet držav, ki jim je kaj do miru

Budimpešta, 22. nov. m. Predsednik madžarske vlade grof Teleky in zunanji minister Csaky sta se s svojim spremstvom vrnila z Dunaja v Budimpešto. Na postaji ju je sprejela velika množica ljudstva.

Včeraj opoldne je bil predsednik vlade grof Teleky sprejet v daljšo avdienco pri regentu Horthyju. Prihodnje dni bosta sklicala zunanjepolitična odbora v senatu in poslanski zbornici skupno sejo, na kateri bo zunanji minister grof Csaky poročal o dunajskih razgovorih in o pristopu Madžarske k trojni zvezi. Madžarska politična javnost z gotovostjo pričakuje, da se bodo morda že v najkrajšem času zastopniki jugovzhodnih evropskih držav, ki jim je kaj do ohranitve miru in ustvarjalnega sodelovanja, sešli na konferenco, na kateri bodo razpravljali o nekaterih važnih gospodarskih in političnih vprašanjih.

Belgrad, 22. nov. m. Danes je odpotoval v Budimpešto belgradski župan Jevrem Tomić, ki bo vrnil obisk budimpeštanskemu županu. Z županom Tomićem potuje tudi več občinskih odbornikov. — V Budimpešti bodo ostali več dni.

Romunska kraljica v Belgradu

Belgrad, 22. nov. m. Davi ob eni je prispela v Belgrad Nj. Vel. romunska kraljica Helena v spremstvu dvorne dame gospe Kataldžičeve. Na donavski železniški postaji je kraljico Heleno sprejelo Nj. kr. Vis. kneginja Olga. Pri sprejemu so bili navzoči tudi maršal dvora Boško Čolak Antič s pomočnikom Bobičem-Djalskim, dalje general Leko, romunski poslanik Viktor Cadere s soprogom, adjutant Nj. Vel. kralja Kataldžič, dvorna dama gospa Lozaničeva in upravnik mesta Belgrada Drinčič. Kraljica Helena se je prisrčno pozdravila s svojo sestrično kneginjo Olgo. S postaje sta se odpeljali na dvor, kjer bo romunska kraljica Helena gost kneza Pavla in kneginje Olge.

Kratek oddih v nemških napadih na Anglijo

Berlin, 21. nov. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo sporoča snoti: Nemški vojni čolni so v številnih borbah s premočnimi britanskimi oboroženimi silami potopili od začetka vojne ogromno sovražnikovih vojnih ladij s skupno tonažo 11.300 ton, med katerimi je tudi šest rušilcev in dve podmornici. Ladijski prostor, ki so ga bojni čolni potopili sovražnikovi trgovski mornarici, je dosegel 212.000 ton. Sele zdaj je bil privraket uničen en

nemški bojni čoln ob priliki napada na angleško vzhodno obalo v boju z več angleškimi rušilci. V noči med 20. in 21. novembrom je nemško letalstvo razen že objavljenega velikega napada na Birmingham nadaljevalo s svojimi masševalnimi poleti nad Londonom. Drugi napadi so bili namenjeni pristaniškim napravam pri Weimouthu, Nordhamp-tonu, Bernmouthu in drugim vojaškim objektom. Včeraj se je delovanje omejilo na nasilne ogledniške polete zaradi vremenskih razmer.

London, 22. nov. o. V zadnjih 24. urah so bili letalski napadi na Anglijo zelo omejeni. Le posamezna letala so napadla mesta na jugu Anglije in v sredini države. Podnevi so Angleži sestrelili en nemški bombnik, sami pa so izgubili eno lovsko letalo. Ponoči so nemška letala vrgla več bomb v več mestih v vzhodni Angliji in na nekatera mesta v južni Angliji. Povzročena škoda je zelo majhna. V današnjih jutranjih urah pa se je delavnost nemških letal povečala. Smrtnih žrtev ni veliko.

Tretji angleški napad na Taranto

London, 22. nov. o. Reuter: Včeraj je angleško letalstvo izvedlo nove napade na Tirano in Drač ter povzročilo velika razdejavanja na vojaških objektih. V Draču so bombardirali pristanišča in pa ladje, ki so trenutno bile tam zasidrane. Druge skupine letal so bombardirale Taranto in neka druga pristanišča v Italiji. Podrobnosti o obeh napadih dosedaj še ni.

Brezobzirno bombardiranje Aleksandrije po italijanskih letalih je dozdaj povzročilo stotine žrtev med civilnim prebivalstvom tega egiptovskega mesta. Zaradi tega v Egiptu vedno bolj raste odpor proti Italiji. Ti brezobzirni napadi so v ostrem nasprotju z uradnimi zatrili, da se Italija ne vojskuje proti Egiptu, temveč samo proti Angležem, zato naj Egipt čimprej napove vojno Italiji, piše egiptski dnevnik »Al Balak«.

krajih po dragocenih zavezniških pogodbah z Egiptom in Turčijo. Z zadovoljstvom sem zvedel odklok vlade Združenih držav, da nam odstopajo 50 rušilcev. Prekrižanje nemških načrtov za napad na Veliko Britanijo, odločna obramba Egipta in Sudana in posrečen napad na italijansko brodogradnjo, vse to potrjuje našo moč in naše zaupanje v končno zmago. Današnja vojna ni samo vojna dveh narodov, ampak je spopad dveh temeljnih idej. Mi ne bomo omahovali in ne bomo odložili orožja vse dolje, dokler ne bomo dosegli ciljev, ki smo si jih samim sebi postavili.

Vesti 22. novembra

S pristopom Madžarske k trojni zvezi se vpliv Anglije omejuje samo še na nekaj otokov v Evropi. Bliža se pa dan, ko bodo tudi ti otoki, ki so po pristopu Madžarske čisto osamljeni, izginiti. V novi red bodo morale pristopiti vse evropske države, razen Švice in Švedske. Grčija, ki se je uprla splošni volji Evrope, bo morala sama nositi posledice. Ker je za tako ureditev tudi Rusija, bi poseg Amerike v sedanji boj pomenil napoved vojne vsemu svetu. Tako in podobno modrujejo italijanski, nemški in madžarski listi ob omenjenem dogodku.

Petrolejske naprave pri romunskem mestu Ploesti so zaradi potresa tako poškodovane, da najmanj dva meseca ne bodo mogle obratovati, poročajo iz angleških virov.

V italijanskih krogih zavračajo angleške in druge vesti o tem, da bi bilo zaradi vojnih operacij v Albaniji odstavljenih 50 italijanskih generalov in višjih častnikov.

Samo dva odstotka prebivalstva v angleškem mestu Coventryju sta se priključila za preselitev drugam, ko so po zadnjem nemškem napadu oblasti izdale razglas, naj bi se ljudje, ki niso zaposleni v industriji in obrambi preselili kam drugam.

V obeh svojih malih sosed se zdi Nemčiji nekaj strahovitega, velikanskega. Z naših otokov, za katerimi stoji vsa ogromna sila svetovne države in prijateljska pomoč Amerike, pa je ta nemška silovitost videti kaj preprosta. Zato smo prepričani, da bomo končno mi zmagali, je govoril angleški zunanji minister lord Halifax včeraj v gornji zbornici.

Angleški letalski maršal Owen Tudor Boyd je moral pri poletu iz Egipta zasilno pristati na Siciliji. Njega in njegovo spremstvo so Italijani ujeli.

Bolgarski poslanci so včeraj v zbornici hudo napadali vladni predlog zakona o varstvu bolgarskega naroda. Poslanci so trdili, da je ta zakon proti Judom in proti mednarodnim združenjem bil sprejet na pritisk od zunaj, čeprav bi se Bolgarija morala zavedati, da se je že enkrat dala zavesti v neprevidele korake ter v svetovni vojni doživela polom, ker so se samozvani rodoljubi postavili v službo tujine... Zakon: še ni bil sprejet, ker mu nasprotuje menda celo večina vladnih poslancev.

Ameriški odbor za pobijanje tuje propagande, ki mu predseduje senator Dies, je izdal poročilo, v katerem pravi, da je poročevalska družba Transocean glavni organ za nemško narodno socialistično propagando v vsej Ameriki. Agencija pošilja ogromnemu številu listov v Severni in Južni Ameriki vsak dan za deset tisoč besed propagandnih poročil. Enake obtožbe veljajo za poročevalsko družbo Transradio. Zdi se, da bo delovanje obeh v Združenih državah prepovedano.

Na včerajšnji seji turške narodne stranke je predsednik vlade imel važno poročilo o zunanjem političnem položaju in poročal o izrednih obrambnih ukrepih, ki jih bo treba sprejeti sedanjega stanja na Balkanu sprejeti.

Poboj sovjetskih generalov leta 1937, s čimer je rdeča vojska izgubila vse svoje vodstvo in kakih 40.000 častnikov, je neposredno povzročil bivši predsednik Češkoslovaške dr. Beneš, ki je Stalinu poslal obtežljivo gradivo proti generalom. To gradivo, ki naj bi dokazalo, da je vse sovjetsko vojno vodstvo v nemški službi, je Benešu spravila v roke sovjetska tajna policija. Dokaze za to navaja general Krivicki, vse do zadnjega vodja sovjetske vojskne službe v zahodni Evropi, v knjigi »Bil sem v Stalinovi službi«, katero bo začel priobčevati naš list.

Nemška narodna manjšina v Romuniji je s posebnim zakonom, izdanim na zahtevo Nemčije, dobila značaj posebne avtonomne narodne skupine, ki bo imela svojo politično organizacijo in poseben pravni položaj. Nemška skupina bo poleg romunske zastave smela izobešati tudi nemško državno zastavo.

V Rimu so včeraj slovesno pokopali voditelja italijanske splošne in tajne ter politične policije Artura Bocchionija. Pogreba se je udeležil tudi pokojnikov nemški tovariš Himmler. Utrditelj fašizma v Italiji je v veliki meri zasluža Bocchinijevega dela in varnostne organizacije.

Kakšen bo mir med Francijo in Nemčijo, tega sam ne vem. Francoskim željam je delno ugodeno, treba je razumeti, da je Francija bila silovito poražena. Hitler me je sprejel z vsem spoštovanjem. Tako izjavo o svojih pogajanjih z nemškim kanclerjem v Lyonu je dal francoski državni poglavar maršal Petain.

Angleški poslanik v Turčiji je včeraj obiskal turškega zunanjega ministra ter imel z njim dolg in važen posvet, ki je veljal spremenjenemu položaju na Balkanu ter skupnim ukrepom Turčije in Anglije glede tega.

Huda letalska bitka v severni Afriki

Nekje v Italiji, 22. nov. Stefani: 167. uradno italijansko poročilo pravi o bojih v Afriki:

V severni Afriki so naše letalske sile zabeležile nove, sijajne uspehe. Naš lovski oddelek je opazil velik sovražnikov lovski oddelek, ki je bil številčno močnejši od italijanskega, in ga silovito napadel. Zbitih je bilo sedem sovražnikovih letal. Tri naša letala se niso vrnila. Naši letalski oddelki so bombardirali železniško progo Aleksandrija—Kairo in Aleksandrija—Marsa Matruh, letališče Bir el Bata južno od Marsa Matruha, taborišča sovražnikovih čet vzdolž ceste Marsa Matruh—Dirkenas.

London, 22. nov. o. Reuter: V sredo je prišlo na severnoafriškem bojišču do velike bitke med angleškimi ter italijanskimi letali. Oddelek 15 angleških letal je napadel skupino 60 italijanskih letal. V boju je bilo streljenih 8 italijanskih letal, 3 pa tako poškodovane, da niso mogla priti v oporišča. Ostala italijanska letala so pobegnila. Angleško letalstvo ni izgubilo v tej bitki nobenega stroja.

26. dan vojne med Italijo in Grčijo

Velike bitke v Albaniji

Grki poročajo, da je njihova vojska pred Argirokastrom in pri Ohridskem jezeru, ko je prebila vse italijanske obrambne poštojanke

Nekje v Italiji, 22. nov. Stefani: 167. italijansko vojno poročilo pravi: Na grškem bojišču, zlasti pa na odseku pri Korči, so neprestani sovražnikovi napadi naleteli na močan odpor naših čet in so bili odbiti. Naše letalstvo je bombardiralo sovražnikova oporišča v Prevezi, vojaške objekte pri Trikalii in pri Korči. Izgubila so se štiri naša letala.

Atene, 22. nov. o. Reuter. Uradno poročajo iz Aten, da so hudi boji na vseh odsekih bojišča v Albaniji. Pri Korči (ki leži 30 km v notranjosti Albanije) so grške čete zajele 15 poljskih topov, med temi sedem težkih, večje število streljin in mnogo živeža. Grki so izvedli nov močan protinapad in prodirajo od Korče proti jugoslovanski meji k mestu Pograd ob Ohridskem jezeru. Na jugu so Grki prebili več italijanskih postojank, na vse mestih Grki obkoljujejo italijanske čete. Grške čete so se približale Argirokastru na 10 km. Angleško letalstvo zelo pomaga grškim četam in dovažja živež prodirajočim Grkom z letali. Grško in angleško letalstvo bombardira in obstreljuje umikajoče se italijanske čete.

Na srednjem delu bojišča so Grki prebili najmočnejše italijanske postojanke ter prodirajo proti zahodu. Prvi njihov cilj je Argirokastro. Čete, ki so prišle do Ohridskega jezera, bodo skušale napredovati proti Elbasanu in prestolnici Tirani, ki leži sredi albanskega ozemlja. Italijanski oddelki se na vsem bojišču umikajo. Čete, ki so v pokrajini okoli Argirokasta, skušajo doseči pristanišče Santi Quaranta, toda bati se je, da jim bodo Grki, ki prodirajo tudi od juga ob obali, umik odrezali. Grki napredujejo na vsem bojišču od morja do Ohridskega jezera in imajo dozdaj v oblasti desetinno albanskega ozemlja Zveza med zahod-

nimi in vzhodnimi italijanskimi divizijami je z grškim prodorom na sredini bojišča pretrgana. Na vsej, dve sto kilometrov dolgi fronti, niso Italijani obdržali niti enega utrjenega položaja. Albanske čete v italijanski vojski v velikem številu prehajajo h Grkom in pravijo, da se širi upor med civilnim prebivalstvom. Včerajšnjim letalskim napadom na albanska mesta je poveljeval vrhovni poveljnik grške vojske general Papagos sam.

Atene, 22. novembra. Atenska agencija: Poročilo grškega vrhovnega poveljstva št. 25 pravi: Grške čete so v Epiru po končanih bojih napredovale v smeri proti severu. Pri Korči so grške čete dosegle nove uspehe in ko so prekoračile višine pri Korči prodirajo sedaj v smeri proti zapadu. Grška letala so bombardirala letališče v Argirokastru, ter zbiranje sovražnih čet za fronto. Italijansko letalstvo je bombardiralo dve mesti v Epiru in Tesaliji. Bilo je več človeških žrtev.

Po Birminghamu - šesturno angleško nočno bombardiranje Duisburga

Berlin, 22. nov. DNB. Uradno poročajo: V noči med 20. in 21. novembrom so britanska letala izvedla napad na nemška letališča v zahodni in severni Franciji. Noben cilj ni bil zadet. Tudi napadi na več krajev v jugovzhodni Nemčiji so ostali brez znatnejšega uspeha. Samo v neki livnici je bila zadeta delavnica ter plinska centrala. Povzročena škoda je bila v najkrajšem času popravljena. Dve nemški letali se nista vrnila.

London, 22. nov. Reuter. Angleška letala so v povračilo nemških napadov na Coventry in Birmingham izvedla v noči od srede na četrtek enega naj-

Prestolni govor angleškega kralja:

Velika Britanija je enodušna v ideji svobode, pravice in varnosti

Anglija ne bo odložila orožja do končne zmage

London, 22. nov. Reuter: Angleški kralj Jurij VI. je včeraj otvoril zasedanje obeh zbornic z naslednjim prestolnim govorom: Člani spodnjega doma, moji narodi in zavezniki so prežeti z isto odločnostjo nadaljevati vojno, dokler ne bo zagotovljena svoboda. Šele potem bodo mogli narodi zopet sodelovati v svobodi in socialni pravičnosti. Prepričan sem, da zmaga ni odvisna samo od oborožene sile mojega imperija in mojih zaveznikov, ampak tudi od civilnih obrambnih sil, od vztrajnega in marljivega dela mojih narodov. Oni prenašajo danes potrpeljivo vojne nevarnosti ter hude preizkušnje. Nepremagljiva sila moštva trdovske in vojne mornarice je zasijala v novem blešku našega starega pomorskega izročila. Odpor naroda je naletel na zažudenje pri prijateljskih silah. Odnosaji moje vlade z vlado Združenih držav ne morejo biti prisrčnejši in v tem trenutku z največjim zadovoljstvom slišim, da količina vojnega materiala, ki prihaja iz

Združenih držav, stalno narašča. V teh odločilnih dneh človek občuti veselje, ko ve, kako enodušni smo v ideji svobode, pravice in varnosti.

V gornjem domu je bil prebran drugi prestolni govor, ki se glasi: Že več kakor eno leto dni moje oborožene sile na morju, kopnem in zraku branijo svobodo. Nemčija je podjarmila številne svobodne narode, ki so živeli v miru. Srečen sem, da imam priliko tukaj sprejemati vlade zasedenih držav. Vesel sem, da njihove oborožene sile nadaljujejo borbo skupno z mojimi oboroženimi silami. Vojaški poraz je hudo zadel Francijo, ki je bila primorana zaprositi za pomoč. Italija je izkoristila nesrečo Francozov ter se postavila ob stran napadalca, sedaj pa je napadla Grčijo. V tem boju pozdravljam svojega vojaškega druga, kateremu bo moj imperij dal vso svojo možno pomoč.

Grki so pripravljani, da uspešno store svojo dolžnost, moja država pa prevladuje v teh

Delo in načrti jadralske skupine v Celju

Celje, dne 22. novembra. Sredi ob pol 9 je bil v dvorani hotela Evropa izredni občni zbor mestnega odbora Aerokluba »Nasa krila« v Celju. Udeležili so se ga poveljnik 39. pp. g. polkovnik Tomašević, zastopnik mestnega župana magistralni direktor g. Šubic in delegata odbora gg. Kovačič Anton in referent za jadralsko letalstvo v Mariboru Košak.

Občni zbor bi moral biti že meseca januarja, a so ga večkrat preložili. Oblastni odbor je zaradi neaktivnosti razrešil dosedanjí odbor z g. Posavcem na čelu, imenoval pa za komisarja gg. Sadržarja in Vičarja, ki sta dobila nalog, da stopita v stik z Jadralsko skupino in s Podmladkom in uredata ves inventar in drugo do izrednega običnega zbora, katerega je nato sklical Oblastni odbor.

Zborovanje je vodil komisar g. Vičar. Po pozdravih je obrazložil pomen izrednega zborovanja, nato pa predal besedo g. Kovačiču, da je epregovoril v imenu Oblastnega odbora in izrekel celjskemu mestnemu odboru pri bodočem delu več uspehov kakor v preteklem letu. Pri volitvah je bil izvoljen soglasno nov odbor s polkovnikom g. Tomaševićem na čelu.

G. polkovnik Tomašević je imel na zbrane vzpodbujajoč govor o važnosti letalstva v današnjih časih in pozval ves odbor, da gre z veseljem na skupno delo.

S posebnim veseljem je bilo sprejeto poročilo referenta Jadralske skupine g. Mejavška. Jadralska letalska skupina, ki je bila ustanovljena leta 1936, je začela s skromnimi začetki in s skromnimi sredstvi. V poslopiju mestne osnovne šole si je mladina z vztrajnim delom dogradila prvo šolsko jadralsko letalo tipa Zögling. Iz Maribora so nato vrnila letalo g. Ropasa in tako je dobilo Celje dve

letali. Spomladi l. 1938 je vzletelo v zrak že tretje letalo šolskega tipa. Tega leta je Jadralska skupina izsolala že 10 pilotov jadralscev, iz katerih je že isto leto izšlo 5 vojnih pilotov. Uspehi letalski miting je doprinesel nekaj finančnih ugodnosti in koristi. Jadralska skupina si je moderno opremila svojo delavnico, kjer so dobili sedaj v električni tok. Nato so kupili še avto za prevažanje in startanje ptičev ter zgradili transportni voz za letala. V začetku lanskega leta so pričeli graditi letalo visokih sposobnosti »Inko« s konstrukcijo inž. Kuhlja. To letalo se nahaja sedaj v gradnji in bo v kratkem času že vzletelo. Poleg tega grade še eno letalo za šolanje. Delavnica je sposobna s svojim inventarjem za gradnjo letal najtežjih konstrukcij. Pri gradnji imenovanih letal so porabili za 35.000 din materiala ter imeli 40.000 delovnih ur.

Posebno razveseljiv je načrt za bodoče delo jadralske skupine. Skupina bo zgradila letalo najboljše sposobnosti, nabavila si bo zaprti transportni voz, letalo prehodnega tipa, obenem pa si bo skušala urediti tudi letališče. V ta namen bodo razširili delokrog in tudi delavnico. Preskrbeti bo treba 100.000 din, da bo izvedba tega programa omogočena. Ne smemo preko deistva, da je celjska jadralska skupina vzgojila 8 C, 15, B in 22 A pilotov, od katerih si je 5 priborilo diplome vojne pilotaže in trije diplome civilne motorne pilotaže.

Ob zaključku je apeliral zastopnik g. Košak iz Maribora na novo izvoljeni odbor, da se z vso vmeno loti dela, zlasti naj bi posvetil vso pozornost mladini in propagandi.

Po zborovanju so si vsi šli ogledat delavnico jadralske skupine. Priznati moramo, da je delavnica v čast skupini in v ponos.

Ljubljana od včera do danes

Ljubljana, 22. nov.

Praktična novost na reševalni postaji

Na ljubljanski reševalni in gasilski postaji so pravkar dokončali kartoteko vseh ljubljanskih ulic. I kakšen namen naj bi imela? Vse ulice so v tej kartoteki razdeljene po abecednem redu in vsaka ima svoj poseben karton. Vse ulice z isto začetnico so potem zbrane v posebnem predalčku. Da bi se bilo ob nesrečah, ognjih in požarih mogoče čim boljše orientirati, kje je določena ulica, je na hrbti strani kartotečnega lista napisana najkrajša pot, po kateri je mogoče priti od gasilskega doma do omenjene ulice, v kateri se je dogodila nesreča. Na isti strani so tudi označeni najbližji telefoni, katerih se je mogoče poslužiti. Pa tudi prometne ovire, ki so na prej določeni progi morebiti postavljene, kopanje za napeljavno vodovoda, poprava ceste itd. so naznačene, tako da vozač avtomobila takoj ve, kje mu je paziti na te cestne ovire in po kateri drugi ulici mu je voziti. Na drugi strani kartotečnega lista pa je narisana točna tloris vsake ulice. Na tej strani se tudi točno more videti, kje se nahaja glavna in kje stranska vodovodna cev za primer požara. Pa tudi vsi najbližji hidranti so na tej strani točno označeni, tako da je mogoče brez večjega iskanja pokreniti tudi večje akcije gasilev, če bi to obseg požara zahteval. Iz omenjenega tlorisa je mogoče tudi videti, kakšna vodovodna napeljava je v določeni ulici napeljana. Ali so v ulici položene cevi z 80, 100, 400, 600 ali 800 mm premera. Vsekar bo ob uporabi te kartoteke gasilem in reševalcem mnogo olajšano delo, ko jim bo potrebno odslej vzeti v roko le kartotečni list ulice, pa bodo vse težkoče odpravljene, vsaj kar se voženj, iskanja hidrantov in telefonov tiče.

Prof. Jirak razstavlja

Morda se bo kdo našel, ki bo dejal: »Naši upodabljači umetniki so prečudni! Zunaj naših meja se bijejo milijoni ljudi, umirajo tisoči, oni pa gredo mirne duše svojo pot in ustvarjajo. Izgleda, kot da za njih ostali svet ne obstoji.« Pa je edino tako prav! Seveda se nam morajo smiliti propadajoči milijoni, pa kaj, ko jim pomagati ne moremo. Zato je edino prav, da gremo po poti, ki nam jo kažejo naši ustvarjajoči umetniki. In hvala Bogu, da je v njih toliko volje, da ustvarjajo in pa da nam ob časa do časa nudijo priliko, da si ogledamo njihova dela.

Eden neustrašnih, poln hotenja, je naš stari znanec g. profesor Karel Jirak, ki razstavlja že dva dni svoja dela v umetnostnem »Salonu Kos«, v prehodu Nebotičnika, ki je za to razstavo na novo prirejen.

Profesor Karel Jirak, ki živi stalno v Mariboru, razstavlja enajst olj. Iz Maribora (»Zimska krajina«, »Mariborska stolnica«, »Lukarice«) nas vodi v čudežno lepe Slovenske gorice. Priprani smo, da se bo marsikdo čutil preropenega ob pogledu na prelepi motiv »Iz Slovenskih goric«, na občuteno podano »Južno« ter na zasajano »Krajino v jesenski megli«. Krepi sta »Mariborska stolnica« in »Zimska pokrajina«.

Karel Jirak bo razstavljal svoja dela do 5. decembra. Ljubitelji lepe umetnosti — posebno pa ljubitelji Slovenskih goric — opozarjamo na to zanimivo razstavo.

Nekatere nesreče

Zelo dobre volje je moral biti brezposelni trgovski pomočnik K. I. in od vinske kapljice prijetno omamljen, ko niti sam ni vedel, kam je s svojo pestjo udarjal. Čisto je zamenjal gladko mizo s prav tako gladkim steklom, le da je steklo bolj nevarno kakor pa miza. Ob prevelikem navdušenju ali pa morda tudi iz jeze je

deli, da gre za ponarejen denar, pa so ga vendar zaradi velikega dobička razpečevali. Sem spada tudi afera 37 letnega posesnika Ignaca Kristoviča iz Rač, ki je prišel danes na zatožni klopi pred mali senat zaradi ponarejenega 500 dinarskega bankovca.

Kristovič si je dne 22. septembra t. l. v Mariboru izposodil od Kende Franca 20 din. Naslednjega dne je vrnil svoj dolg z bankovcem za 500 dinarjev, katerega je Kenda zamenjal v trafiki Mišljenovič. Vrnil je Kristoviču 480 din, 20 din pa si je za svoj dolg obdržal. Trafikant je bankovec poslal v glavno zalogo tobaka, kjer so ugotovili, da je ponarejen. Tako so potem izsledili Kristoviča, ki pa se je zelo sumljivo zagovarjal. Dejal je, da je sedel v Berančičevi gostilni, pa je opazil, kako je padel ta bankovec nekemu tujemu človeku iz žepa. Skrivaj ga je pobral ter si ga prisvojil in potem z njim vrnil svoj dolg. Sodišče pa mu tega ne verjame in je prepričano, da je Kristovič člen verige razpečevalcev teh 500 dinarskih falzifikatov. Razprava ob času poročila traja.

omenjeni K. I. udaril v restavraciji Vesel pe steklu, ki se je pod udarcem zdrobilo in je pr tem razbitorit dobil poškodbe na roki in se ga morali reševalci prepeljati nemudoma v bolnišnico. Morda se bo, čim se bo streznil, od ločil, da se bo v drugo raje lotil mize, ne pa stekla.

Včeraj popoldne se je na trati na Livad igral delavčev sin Ogorelec Boris. Pri igri s to vario pa je tako nesrečno padel, da si je pr tem zlomil desno nogo. Tudi ta se je moral za teči v bolnišnico.

Prav tako so bili reševalci poklicani na Aškerčev ceste v neko zidarsko barako ob nov. stavbi, kjer je ležal zmerne Ludvik. Perme je imel opravka na novi zgradbi, pa mu je pri delu padel na glavo malo težki predmet in ga poškodoval. Njegove poškodbe so težje značaja, vendar je upanje, da ga bodo zdravniki rešili večjih posledic.

Prav bodjev pa je bil neki absolvent trgovske šole v neki ljubljanski kavarni, ki se mu je glava ob dobri kapljici orela, da je bilo kaj. Pri tem pa je postal ne samo dobre volje, ampak tudi nevaren. Bojevitež ni lokrat posegel po predmetih, ki so med našimi pijančki v navadi, po stolu, steklenici ali čemer drugim, ampak je potegnil iz žepa samokres in pričel streljati. Pri svoji nerazodnosti je s strelom iz samokresa ranil v nogi gostilničarja in mesarja Marinka Franca. Strel mu je prizadel precejšnje rano in poškodovane je moral v bolnišnico po pomoč.

Nekaj manjših tatvin

Izpred mlekarne v Slomškovi ulici je neznan tat odnesel 10 litrsko posodo za mleko, ki je v današnjih časih vredna najmanj 250 din. — Tat, ki se je vthotopil v kuhinjo železničarja Ivana Božiča na Vodnikovi cesti, je bil pa prav predrzen. Božiču je namreč odnesel listino, v kateri je bilo 700 din denarja. — Da mu bo koristen tudi voziček, je vedel tat, ki ga je odpeljal izpred trgovine na Celovski cesti Františki Škrli. Škrlijeva ima s tem 250 din škoda. — Iz kavarne Keršič v Šiški pa je neznan tat odnesel Francu Košniku 280 din vreden črn moški dežnik. Rabil ga bo, ker deževalo bo še tudi. — Kar z dvema dežnikoma se je oskrbel že neki drugi tat, ki ju je odnesel Stupici Ivanu z Vodnikove ceste.

Odprta ali zaprta okna pri letalskih napadih

Med poročili o zadnji vaji za obrambo pred letalskimi napadi je bilo izraženo tudi začudenje, zakaj morajo biti pri letalskih napadih v Ljubljani okna odprta, v Belgradu pa pa morala biti zaprta okna. Čeprav so bili ljubljanci že sami priprani o pravilnosti ljubljanske naredbe, da morajo biti okna odprta, saj ljubljanci mnogo čitajo o letalskih napadih in tudi o težavah zaradi pomanjkanja šip po napadenih mestih, vendar moramo še posebno poudariti, da je ljubljanski predpis odprtih oken edino pravilen. To dokazujejo že izkušnje sedanje vojne in tudi ljubljanci vedo, da zračni pritisk ob eksploziji rušilnih bomb pobije vse šipe zaprtih oken tudi do 300 m daleč. Okna brez šip bi bila pa zlasti pozimi silno neprijetna, kar so morali posebno izkusiti Finci. Res, zaprta in zatesnjena okna branijo plinskim bojnim strupom dostop v stanovanja, toda doslej v sedanji vojni sploh nikjer še niso padale plinske bombe, vsak dan pa pada ogromna množina rušilnih bomb, ki razbijajo vse šipe. Pri prvenstveni uporabi rušilnih bomb nam pa še tako trdno zaprta okna z razbitimi šipami prav nič ne morejo pomagati proti plinu. Sicer pa je odpiranje oken ob letalskem napadu določeno tudi v najnovejšem pravilniku o zaščiti pred letalskimi napadi V. del, I. »Služba opazovanja in naganjanje nevarnosti letalskega napada«, čl. 3., t. 6 (Službene novice št. 166-LV z dne 23. VII. 1940, str. 1327). Pri plinskih napadih moramo torej imeti okna odprta ter dobro zagrnjena!

Radeče

Avtomobilska nezgoda. V torek popoldne se je dogodila blizu Njivic pri Radečah avtomobilska nezgoda, katere se le zaradi previdnosti obeh soferjev ni končala s hudo nesrečo. G. Jakša Robko je vozil po cesti v smeri Radeče — Njivice s težko natovorenim avtomobilom, last podjetja »Bratje Piatnik«. Na ozkem ovinku blizu vile ga. Podvinec pa mu pripelje nasproti drug tovorni avtomobil, last »Gozdne uprave Jaina«, katere lastnik je znani baron Codelli. V zadnjem trenutku sta oba soferja avto močno zavrla; pri tem pa je zaradi mehke cesti, ki nujno kliče po popravilu, zaneslo zadnji del avtomobila iz Jatin v vrtno ograjo, katero je sunek skupno z električnim drogrom porušil. Lastnik elektrarne g. Ravnikar, in gospa Podvinec, ki sta materialno najbolj oskudovana, pa sta takoj sklenila z lastniki avtomobilov poravnavo tako, da ne bo imelo sodišče s stvarjo nič opravka. Ob tej priliki opozarjamo radeškega zastopnika okrajnega cestnega odbora v Krškem, naj začne z akcijo za čimprejšnjo popravilo te razrahljane ceste. Ali moramo res vsako stvar, ki vpije po popravilu, prej plačati s krvjo ali celo z življenjem!

Požar sredi Braslovč

Škode je 300.000 din

Celje, 22. novembra.

Davi ob pol šestih je nenadno izbruhnil požar v gospodarskem poslopiju gostilničarja in pekarskega mojstra Resnerja v Braslovčah. Ogenj se je hitro razširil in brž zajel vse poslopje. Ker je bilo gospodarsko poslopje blizu stanovanjskih hiš, ki so v trgu druga poleg druge, je bila velika nevarnost, da se požar razširi tudi nanje. Le požrtvovalnosti gasilev se je treba zahvaliti, da so ogenj omejili in tako preprečili nesrečo morda za ves trg.

Kako je ogenj nastal, doslej še ni ugotovljeno. Škoda, ki jo je povzročil, pa cenijo na 300 tisoč dinarjev.

Tvrdka Westen zvišala vsem delavcem mezde

Celje, 22. novembra.

Ze' so se delavci, ki so zaposleni pri tvrdki Westen v Celju, razveselili, ko so zvedeli, da jim je podjetje zvišalo mezde za 2,50 din na uro. Najmanjši zaslužek znaša zdaj od 6,50 do 10 dinarjev na uro, poleg tega pa je tvrdka Westen dala tudi draginske doklade za otroke, in sicer po 50 dinarjev za vsakega.

Litija

Čudno vprašanje. Predilnica Mautner, d. d. v Litiji, je pred nekaj dnevi iz svoje tkalnice v Prebodu prejela razne ostanke (flanelo) za revno tovarniško delavstvo po tovarniški ceni. Ravnanje litijske predilnice je dne 19. novembra t. l. ob 9 dopoldne na svojo oglasno tablo pred tovarniškim poslopijem nabilo razglas naslednje vsebine: »V konzumu so na razpolago ostanke blaga (flanelo) po tovarniški ceni brez pribitkov. Opozarjamo delavstvo, da je strogo prepovedano prekupčevanje tega blaga. Kdor bo kršil to prepoved, se mu bo prepovedala prodaja vsega blaga v konzumu, ker so omenjeni ostanke namenjeni izključno le našemu osebju. Blago se prodaja samo za gotov denar in ne na kredit!« Ko so pa predilniški delavci prišli v konzum po omenjene ostanke, so jim tam povedali, da je že vse blago razprodano! Kdo je pokupil torej te ostanke? Delavstvo prav gotovo ne, ker je iz razglaš komaj zvedelo, da jih v tovarniškem konzumu imajo na razpolago! Baj se pokupile omenjene ostanke gospe in uradništvo predilnice, čeprav je bilo namenjeno izključno le delavstvu. No, saj za revno delavstvo je včasih še samo obvestilo zadosti! Tudi bi se dalo mnogo govoriti o tem, da se bodo navedeni ostanke prodajali le za gotov denar. Kot živč, tako je tudi obleka nujna življenjska potreba, in ne vemo, za kaj bi se flanelnih ostankov delavstvu ne dalo na kredit? Najbrž ne zato, ker so bili že prej razprodani....!

Nezavednost. Prejšnji teden se je v litijem hotelu »Pošta« naselil za nekaj dni grafolog F. T. Karmah in je sprejemal obiske. Ves trg in okolice je preplaval s plakati in raznimi spisi. Seveda je bilo vse pisano v srbohrvaščini. Prvotno smo mislili, da je tujerodec, končno pa smo zvedeli, da je gospod Slovenec, doma iz lepe zelene Stajerske. Če že ni zaveden gospod grafolog zato, ker je Slovenec, pa naj bi bil vsaj zato, ker se preživlja z žulji slovenskih rok in s slovenskim kruhom!

Filmi,

ki jih velja videti... ali ne videti

»Polnoč«. (Kino Matica.) Amerikanska komedija nemogočih neverjetnosti, katere doživlja v Parizu mlada Amerikanka, ki brez belica pripraja tja. Ker je komedija zasnovana realistično, ne groteskno, ji teh neverjetnosti ne moremo opravičiti in si kvečemu mislimo, da se taka epopeja zaljubljenih in družabnih zmešnjav zdaj pač Amerikancem možna v dobri, stari Evropi. Prazna reč, pri kateri se morda petkrat zasmeješ zaradi posrečenih situacijskih pogruntacij. Več o tej filmski reči ni vredno govoriti.

Murska Sobota

V kinu je hotel ustreliti lisice. Pred kratkim so se zbrali lovci in odšli nekam na Goričko streljati zajce, lisice in drugo slično divjad. Lovska sreča se jim je široko nasmejala, saj so ustrelili več deset zajcev in tudi sloka je bila zraven kot lovski ponos. Med zeleno bratovščino so bili tudi novinci, ki so šele prvič ukusili lovsko strast. Novinci so dokazali, da spadajo že med poklene lovce, ker so marsikaterega zajca obrnili. Ta lovski uspeh novincev in lovcev so nato v Soboti primerno proslavili. Zejo, ki ni bila majhna zavoljo celodnevne hoje, so pošteno ugasiili.

Tako okrepčani so se napotili v kino, kjer je nekatere premagala utrujenost. Med predstavo je neki šaljivec, ki je sedel zraven onemoglega lovskega brata, zaklical: »Štefan lisice!« Štefan se ves navdušen, ki je najbrže sanjal o lovski sreči, je planil pokonci in zamalo, da ni podrl spredaj sedeče kino obiskovalce. Ko je Štefan prišel k sebi, je uvidel, da se mu je lisica zmuznila, sam pa se je preplašen znajdel v kino-dvorani. Ljudje so odhajali iz kinodvorane kar zadovoljni, ker so za isti denar videli film in burko.

Člen iz verige razpečevalcev ponarejenega denarja

Nepojasnjena zgodba zamenjanega 500 dinarskega falzifikata

Maribor, 20. nov.

Mariborsko okrožno sodišče ima že dobrih 15 let vsako leto opravka s ponarejevalci bankovcev, ki prihajajo vsi iz znane »ponarejevalske šole« znamenitega ponarejevalca Potočnika, katerega je že pred mnogimi leti pobrala smrt v zaporih mariborske kaznilnice. Vsi ljudje, s katerimi je Potočnik svojačasno sodeloval, so se od njega nalezili ne samo ponarejevalske strasti, temveč so si pridobili od genialnega ponarejevalca tudi precej tehničnega znanja, katerega so potem še sami izpopolnili. Nešteto je bilo že takih afer, ena največjih pa je zadnja, pri kateri gre za ponarejene 500 dinarske bankovce. Vodja te družbe je znani Franc Majcen, ki sedi sedaj v mariborski jetnišnici ter čaka s svojimi številnimi tovariši na sodbo. Ločeno od njegovega procesa pa se razvijajo še sodne afe številnih drugih ljudi, ki so bili neposredno ali samo posredno v zvezi s ponarejevalci. Med te spada tako imenovana veriga razpečevalcev, ki so bili ponarejevalcem neobhodno potrebni, ki so ve-

deli, da gre za ponarejen denar, pa so ga vendar zaradi velikega dobička razpečevali. Sem spada tudi afera 37 letnega posesnika Ignaca Kristoviča iz Rač, ki je prišel danes na zatožni klopi pred mali senat zaradi ponarejenega 500 dinarskega bankovca.

Kristovič si je dne 22. septembra t. l. v Mariboru izposodil od Kende Franca 20 din. Naslednjega dne je vrnil svoj dolg z bankovcem za 500 dinarjev, katerega je Kenda zamenjal v trafiki Mišljenovič. Vrnil je Kristoviču 480 din, 20 din pa si je za svoj dolg obdržal. Trafikant je bankovec poslal v glavno zalogo tobaka, kjer so ugotovili, da je ponarejen. Tako so potem izsledili Kristoviča, ki pa se je zelo sumljivo zagovarjal. Dejal je, da je sedel v Berančičevi gostilni, pa je opazil, kako je padel ta bankovec nekemu tujemu človeku iz žepa. Skrivaj ga je pobral ter si ga prisvojil in potem z njim vrnil svoj dolg. Sodišče pa mu tega ne verjame in je prepričano, da je Kristovič člen verige razpečevalcev teh 500 dinarskih falzifikatov. Razprava ob času poročila traja.

Van Wyke Mason

Pajk z Zlate ceste

»Lahko noč, gospoda.« Ko sta ponovno sedla v avtomobil, se je poročnik Wray obrnil h Catleen:

»In kam greva sedaj, inspektor?« Sedaj bova nekje popila skodelico kave, potem bova pa po telefonu poklicala policijsko postajo v New Brunswyku.

»Ali pričakujete kakšnega posebnega obvestila?«

»Ne, temveč mislim, da se bo nočoj še nekaj pripetilo. Bojim se, da bo tekla kri, še preden se bo zdanilo.«

Njun avtomobil se je ustavil pred majhno kavarno, ki je bila še vedno odprta, čeprav je bilo že pozno ponoči. Catleen je šel takoj k telefonu in od tam poklical policijsko postajo v New Brunswyku. Bil pa je razočaran, ker mu je dežurni narednik Lynch izjavil, da se ni dogodilo nič posebnega. Še vedno niso prišli na sled Dori Dalrey in tudi njenemu stanovanju v Greenmountu se ni nihče približal.

Čez 10 minut sta šla policista iz ka-

varne. Ko sta prišla ven, je nekdo, ki je bil v bližini skrit, aproti na nju revolver. Catleen je v zadnjem hipu skočil na stran tako, da je krogla zadela poročnika Wraya, ki je zastakol in se opotekel.

SESTNAJSTO POGAVLJE

Ves izmučen in nenaspan se je Catleen spet sam vrnil v svojo pisarno. Tam je sedel za pisalno mizo in pregledoval policijske fotografije.

Drznost te razbojniške bande je že prekorajčila vse meje. Najprej so mu ubili narednika Mac Nallyja in sedaj so mu razbili še poročnika Wraya. K sreči tega niso ubili. Kljub težki rani v prsih bo ozdravel zaradi svoje močne konstitucije. Catleen je imel pred očmi še vedno strašno sliko, kako se je poročnik Wray ves krvav in izmučen naslonil na zid in kako ga je preplašeno gledal s svojimi modrimi očmi.

Brez dvoma je Morrisova banda začela s Catleenom borbo na življenje in smrt. Oni člani, ki so ostali živi pri boju

pred njihovim središčem v New Brunswyku, so ga zasledovali. Morda celo zdaj kdo čaka nanj pred policijsko direkcijo. Catleen je bil mnenja, da Morris ni bil pravi šef te bande, ker bi se oni, kakor je bila navada, brez vodje razpršili na vse strani.

Kdo bi bil pravi vodja te bande? Inspektor Catleen ni mogel dati sebi zanesljivega odgovora.

Ponovno se je podal na delo in nadaljeval s pregledovanjem fotografij. V kartoteki za zločince je bila grobna tišina in zato pripravna za razmišljanje. Catleen je prižgal pipo.

»Poskušajmo rešiti sedaj vse ta kaos najrazličnejših problemov,« je brundal polglasno. »Borim se proti vsej bandi. Je-li Morris bil pravi šef te bande? Ali je šef morda oni človek v halji kemika? Kakšno delo je on kot kemik imel v tej bandi?«

Dr. Lose mu je rekel, da bo dal Rogerju Buntonu morfija, če bo spet nastopila kriza. In ona mala, lepa bolničarka je imela pripravljeno injekcijsko iglo z morfijem... Ona je na en mah hotela ubiti dve muhi: odstraniti Rogerja Buntona in se masčevati dr. Loseju na ta način, da bi sum za umor zvalili nanj. In trebe je priznati, da je prav malo manjkalo, pa bi dosegla svoj cilj. Kdo pa bi imel največjo korist, če bi Dori Dalrey uspešno izvršiti svoj namen? John Bunton in največ ona sama.

»Ne bi se čudil, če bi kdaj odkril, da je bil tudi dr. Lose v zvezi s to bando« —

je rekel Catleen na koncu razmišljanja. Po vseh dosedanjih vtisih je začel polagoma graditi teorijo zločina.

»Ali je umor Rogerja Buntona v kakšni zvezi s to bando? Očitno je, ker so Doro Dalrey mučili zato, ker je nekoga izdal. Ta neki je bil najbrž Morris. — Komu ga je pa izdal? Zelen bi, da bi jo zopet našli.«

Catleen je vstal in se začel nemirno sprehajati po sobi. Odločil se je, da bo pregledal fotografije največjih zločincev. To delo mu je kmalu prineslo uspeh. Dokaj hitro je našel sliko Roberta Chaplina, katerega poteze so bile izredno slične potezom onega Morrisa, kakršnega je Catleen videl, ko mu je snel masko z obraza. Catleen je pregledal vse fotografije, drugo za drugo.

Naenkrat je njegov pogled obstal na neki sliki. Fotografija s številko 101.771 je predstavljala človeka, ki ga je poznal pod imenom Paul Greaber. Iz kartoteke je vzel karton pri sliki št. 101.771. Tu je našel obširen življenjepis nekega dr. Adolfa Hornerja. Horner! To ime je sklaj že v Greenmountu pri Dori Dalrey, ko mu je ob začetku napada rekla:

»Če so to ljudje iz Hornerjeve bande, potem ne imejte z njimi nobenega usmiljenja.«

Policija je imela o tem Hornerju precej podatkov.

»Dr. Adolf Horner, poznan tudi pod imenom dr. Alfred Hunt in dr. Albin

Hudley. Ujet prvič 7. novembra 1929 v Newarku. Obsojen tedaj na dve leti ječe, ki jo je odsedel v Frentonu. Aprila 1932 je bil ponovno ujet v Hobockanu v državi New Jersey. Tokrat izpuščen zaradi pomanjkanja dokazov. Glej tudi karton O. Myrha št. 12919 in G. Canova št. 43705! Zadnji se nahaja poslednjih pet let v zaporu v Atlantic Cityju.«

Catleen je bil zelo zadovoljen s tem odkritjem. Blagrovat je samega sebe, ker je obiskal Doro Dalrey, namesto da bi nadaljeval brezciljno iskanje orožja, s katerim je bil izvršen umor.

»O'Myrha... Terence Denis O'Myrha.« Catleen je vzel drugi list kartoteke. Ni se preveč začudil, ko je videl, da je Terence Denis O'Myrha in Terence Kelly ena in ista oseba.

»Torej Greaber, Kelly in tovarišija,« je pomislil Catleen. Ali je tudi ona za-peljivka, Dora Dalrey, spadala v to družbo? Brez dvoma je čutila nasproti tema dvema velikim mrzjo in tudi onadva nista mogla nje trpeti. V katero skupino je torej treba njo uvrstiti? Catleen je bil misljal, da je lepa Buntonova bolničarka predstavljala v resnici osebo, okoli katere se je vrlela vsa ta afera.

Tedaj je prišel neki policijski narednik in mu sporočil:

»Gospod inspektor, kličejo vas na telefon.«

Na telefonu je bil narednik Lynch s policijske postaje New Brunswyk. (Dalje sledi.)

Od tu in tam

Belgrajsko-jugoslovansko nemško združenje je praznovalo že 10 letnico svojega obstoja. Na obnem zboru je bil izvoljen odbor, kateremu načeljuje kot predsednik dr. Trivunac, dekan filozofske fakultete v Belgradu. V odboru sta tudi ministri Dušan Pantić in Danilo Vulović, zastopniki vseh belgrajskih časopisov, in pomočnik prosvetnega ministra Boško Bogdanović. Nemški poslanik v Belgradu von Herren in župan Jevrem Tomić pa sta bila izvoljena za častna predsednika.

V Belgradu je bila pred nekaj dnevi konferenca zainteresiranih ustanov o mletvi krušne moke. Konferenco je sklicala zveza mlinske industrije, predsedoval je direktor direktorice za prehrano dr. Čosić, zastopani pa so bili tudi Prizad, Prevod, urad za nadzorstvo nad cenami, trgovinsko ministrstvo in drugi. Največ so govorili o najboljši tehnični izvedbi mletve enotne moke, dalje o zagotovitvi potrebnih količin pšenice mlinom in o preskrbi prebivalstva s hrano.

Arhijerejski sabor srbske pravoslavne cerkve se bo v ponedeljek zbral v Belgradu pod vodstvom patriarha Gavriila. Udeležili se ga bodo vsi episkopi, med njimi tudi episkop dr. Nikolaj Velimirović, ki se doslej ni udeležil nobenega sabora iz opozicije do vodilnih krogov srbske pravoslavne cerkve. Na dnevnem redu zasedanja bodo najbolj nujne zadeve, zlasti pa zasedba izpraznjenih episkopskih mest in vprašanja gnojnega značaja. Zasedanje bo trajalo teden dni.

Zetska banovina bo najela brčkone za 110 milijonov dinarjev posojila, da bo mogla vsaj delno pokriti najnujnejše potrebe, zlasti kar se tiče prehrane prebivalstva. Banovina bo morala narediti večje zaloge živega in zato rabi obratni kapital. Na seji banovinskega odbora JRZ so govorili tudi o avtomobilskem prometu v Črni gori in izrazili mnenje, da se omejitve glede podeljevanja bencina ne bi smele dotakniti Črne gore, kjer je avtomobil edino prometno sredstvo.

Skupščina kršćanske zajednice mladih ljudi je bila v Patirju ob obliini udeležbi delegatov vseh jugoslovanskih skupin in zastopnikov madžarske organizacije. Od tam sta prišla profesor dr. Korać in grof Ladislav Teleky, oba člana reformatorske cerkve. Zanimivo je, da je imel uvodno in idejno predavanje o nalogah zajednice škof reformatorske cerkve v naši državi Šandor Agoston, govorila pa sta tudi oba madžarska delegata, nakar je govorilo tudi več Srbov in pravoslavni bogoslovcev. Skupščino so začeli in zaključili s petjem reformatorskega »očenaša«. Potek skupščine dokazuje, da je kršćanska zajednica mladih ljudi prvenstveno organizacija za širjenje reformatorstva med mladino.

Neprijeten lov na nevarnega zločince so doživeli ljudje v vasi Poždeplje pri Han Pijesku v Bosni. Tam okrog se je že dolgo klatil slavonki razbojnik Gjuka Grbac in kradel kakor sraka ter ropal. Orožniki so ga dolgo zasledovali, toda spret-ropar se je znal vedno previdno umakniti, kadar je čutil vročo tla pod seboj. Toda nazadnje je le padel v past, ko se je začel skrivati okrog vasi Poždeplje. Zapazili so ga kmetje in se spustili z njim v boj. Ko so ga ujeli, se je ropar branil. Boj je bil precej krvav. Nazadnje pa so ga le ukrotili in zvezali. Potem so ga oddali orožnikom.

V Združenju jugoslovanskih dramskih avtorjev je nastala kriza. Že na obnem zboru v Belgradu sta se pojavili dve struji, ki sta se precej težko obtoževali. Največ očitkov je bil deležen referent prosvetnega ministrstva za mednarodne zveze Velmar Janković, ki je nazadnje z zborovanja odšel. Potem se je polemika nadaljevala v časopisu, nezdravo stanje pa se je nasešlo tudi v društvo samo. Sedaj sta odstopila novi predsednik Nikolajević in tajnik dr. Stefanović. Nikolajević se je v časopisu zahvalil za svoje mesto in rekel, da oostpa zato, da bi dal mesto za novega predsednika ki bo spet uvedel slog. Zahvalil pa se je tudi vsem tistim, ki so na obnem zboru glasovali zanj, posebno pa slovenskim književnikom.

Oče in sin sta se v vasi Biskuplje pri Velikem Gradistu krvavo streljali zaradi ženske, h kateri sta oba hodila v vas. Kmet Mihajlo Bogić je bil velik ženskar in je rad nadlegoval zlasti mlade vdove. Po njegovih potih je hodil tudi dvajsetletni sin Dragoljub. Dogodilo se je, da sta oba začela lažiti za mlado vdovo Milico. Da bi sina spravil iz konkurence, ga je oče prisilil, da je vzel neko bogato dekle. Toda Dragoljub je navzlic temu hodil k vdovi v vas. Očeta je to ujezilo in stalno je prihajalo do preprirov v hiši. Pri taki priložnosti je sin zgrabil sekiro in očeta do smrti pobil.

Okrog 500 metrskih stotov hmleja je ostalo neprodane v naši državi. Od te količine odpade skoraj tri petine na slovenski hmle, ostalo pa na vojvodinski. Kot kupci so se letos pojavili Amerikanci, toda težave so nastopile z Narodno banko, ki je zahtevala plačevanje vnajprej. Amerikanci pa plačujejo le na dokumente. Obenem so se itak velike nepravilnosti s prevozom skozi Sredozemsko morje povečale že z izbruhom vojne med Grčijo in Italijo. Edina pot skozi Solun je ostala zaprta za trgovski promet. Po drugi strani pa je nastopila v Ameriki Sovjetska Rusija, ki je zasedla tiste dele Poljske, kjer raste hmle. Tako bo skoraj ves hmle ostal doma. Zato tudi ni čudno, da je hmlej edini kmetijski pridelek, katerega cena je letos padla, med tem ko so se vsi ostali pridelki podražili. Lani so ponekod boljši slovenski hmlej plačevali po 90 dinarjev kilogram, letos pa je cena le malokje prestopila mejo 30 dinarjev.

Predstavniki jugoslovanskih turističnih organizacij bodo odpotovali v kratkem na obisk v Budimpešto in si bodo tam ogledali madžarsko turistično organizacijo in nekatere turistične kraje. S tem bodo vrnili obisk, ki so ga madžarski turistični strokovnjaki naredili pri nas letos poleti. V jugoslovanskem zastopstvu bodo predstavniki turističnih organizacij in uradov iz Ljubljane, Zagreba in Belgrada.

Krvavo sta se streljala na hodniku sodišča v Kragujevcu odvnetnik dr. Rašić in bivši narodni poslanec Dragoslav Pantović. Pantović je bil obtožen zaradi suma ponarejanja menic. Njegovga tožnika je zastopal dr. Rašić, ki se je v svojem govoru večkrat zaletel in z grdimi izrazi obkladal tožence. Pred sodniki sta se večkrat sporekla in nazadnje je sodnik odvnetnika kaznoval s 500 dinarji denarne kazni. Ko pa je sodišče izreklo oprostilno razsodbo za Pantovića, je Rašić vrgel Pantovića v obraz nekaj psokv in to je dalo povod za telesni obračun. Pantović je mahnil odvnetnika s palico po glavi. Navzlic temu pa je Rašić skočil v nasprotnika, ga podrl na tla in začel s pestmi mikastiti. Navzoči gledalci so ju komaj ločili. V Kragujevcu je obračunavanje med dvema krajevnima veljakoma vzbudilo veliko senzacijo.

Premiera odličnega filma — Dunajske ljubavne zgodbe (Wiener Geschichten)

Film o dražestnih dunajskih dekletih, ki rade ljubijo, toda ne izgubijo svojega ponosa... o lahko-miselnih mladeničih, ki se igrajo s srci neizkušenih deklet... in o kosu zgodovine znane dunajske kavarne „Fenstergucker“. — V glavnih vlogah: Hans Moser, ki mu kritika priznava to njegovo kreacijo kot najboljšo, vedno simpatični Parf Hörbiger, in šarmantna Marta Harell

KINO UNION, tel. 22-21

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Omejene pravice hišnih lastnikov

Kdaj sme gospodar odpovedati? - Zavrnjene odpovedi - Državni zaklad in javni uslužbenec

Ljubljana, 22. novembra. Uredba o omejitvah odpovedne pravice hišnih gospodarjev je bila objavljena 17. oktobra in je takoj stopila v veljavo. Ta uredba primerno omejuje pravice gospodarjev v pogledu odpovedovanja stanovanj. Stara praksa je bila taka, da gospodarji pri odpovedih, ki jih je vložil na okrajne msodišču, ni bilo nikdar potreba navajati razloga za odpoved. Gospodar je samo navedel obseg najetega stanovanja in termin, do katerega je moral najemnik stanovanje izprazniti. Ta praksa je sedaj odpravljena.

V sodnih odpovedih mora sedaj gospodar natančno navesti razlog za odpoved. Zato je zadnji čas sodišče zavrnilo že mnogo odpovedi, ki niso navedle razloga. Zakaj mora biti naveden razlog? V prvi vrsti zato, da sodišče samo premoreti in presodi, ali je navedeni razlog merodajen po novi uredbi za odpoved. Uredba pravi kratko, da je odpoved utemeljena v gotovih primerih, tako n. pr. ko najemnik že 1 mesec ni plačal stanovanja, ko gospodar sam rabi dotično stanovanje za sebe ali svoje (hčere in sinove), ko je najemnik zakrivil kako nemoralno in nedostojno dejanje, ko je najemnik bil kaznovan zaradi prestopka klevete gospodarja, to le, ko ni gospodar sam izzval kak incident za kleveto. Dalje sme gospodar odpovedati stanovanje strankam takrat, ko se je odločil hišo podreti, to pa le pod pogojem, da mora nato sezidati novo hišo. Gospodar dalje ne sme odpovedati stanovanja najemniku, ko je na vojaških vajah in to še 30 dni potem, ko je vojni obvezanec bil odpuščen. V naslednjem navajamo nekatere poučne primere, da se bodo znali gospodarji in tudi najemniki ravnanj pri sodnih stanovanjskih odpovedih.

Neki gospodar je odpovedal stanovanje najemniku, ki ni plačal najemnine za mesec november, ko je drugače vsak mesec redno plačeval. Gospodar je 15. t. m. hotel na sodišče najemniku stanovanje odpovedati in je navedel v razlogih: »Odpovedujem, ker stranka po pismeni pogodbi ni plačala najemnine za mesec november.« Sodišče je odpoved zavrnilo, ker ni bil po-

dan po uredbi o omejitvi odpovedne pravice zakonit razlog, ki je veljaven, ako je najemnik v zaostanku s plačilom najemnine najmanj za 1 mesec. Po navedbi odpovedujoče stranke pa ni ta pogoj podan, ker mesec november še ni potekel.

Sodišče je odobrilo odpoved hišnemu gospodarju, ki je navedel, da je bila v stanovanju najemnika opravljena kazenska hišna preiskava in da najemnik kvari ugled hiše.

Zanimiva in prav poučna je odpoved, ki jo je podal državni zaklad kraljevine Jugoslavije. Na nekem zavodu je bilo odpovedano stanovanje služitelju, ki je bil dodeljen k drugemu zavodu. V razlogih je navedla odpoved: »Stanovanje potrebuje zavod za svoje uslužbence, ki imajo po uredbi o prejemkih v naravi pravico do brezplačnega stanovanja.« Ta odpoved je bila zavrnjena. Sodišče je rešilo: »Odpoved se zavrne, ker okolnost, da potrebuje zavod stanovanje za svoje uslužbence, še ni zakonit razlog za odpoved v smislu uredbe o omejitvi odpovedne pravice.«

Sodišče pa je gospodarju ugodilo, ki je predlagal sodno odpoved poslovnega lokala nekemu najemniku. Ta je uporabljal poslovni prostor v druge namene, kakor je bil določen. Prostor je najemnik rabil za pse in kokoši.

Za vojaške-rezerviste primer odpovedi in deložacije. Neki gospodar je 23. aprila letos odpovedal stanovanje nekemu najemniku. Odpoved je sicer postala pravomočna, toda kmalu nato je odšel najemnik k vojakom. Deložacije gospodar ni mogel izvršiti. Ko se je najemnik vrnil od vojakov, je gospodar hitel na sodišče in predlagal takojšnjo izpraznitev najemnikovega stanovanja. Gospodar je zatrjeval, da je poteklo že 30 dni, odkar je bil najemnik odpuščen z vojaških vaj. Sodišče se je informiralo pri merodajni vojaški oblasti in ugotovilo, da rok 30 dni še ni potekel. Gospodarjev predlog je bil gladko odklonjen.

Toliko v splošno informacijo gospodarjem in najemnikom! Od 17. oktobra naprej so sedaj stanovanjske odpovedi prav redke.

Kaj je krivo? Resnična potreba ali prepredenost

Odločilni ukrepi policijske uprave so v zadnjih mesecih precej temeljito onemogočili dogajanje prizorov, ki smo jim bili priče še pred pičlim letom. Po najpomembnejših ljubljanskih ulicah smo od ranega jutra pa do poznega večera srečevali zamernarjene otroke, ki so nadlegovali mimoidoče z uvelim cvetjem. »Samo en dinarček, gospod!« To je bil le izgovor za prosjačenje, saj cvetja itak nihče ni jemal. Ti otroci so se toliko razvzdali, da so bili že nesramni, in so človeka, ki ni hotel nič slišati, kar brez nadaljnega nadržali. Ker so obredili vse beznice, so se izpridili. Že v nežnih letih so morali slišati kup umazanih kvant, pijane propalice so v zakonitih vinotičnih segale po mladoletnih dekletih, da so se jih komaj branila, fantiče so silili piti. Kaj čudnega, če se je mladina tako hitro pokvarila. Spočetka so morda res prinašali domov dinarje, ki so jih bili že čez dan priberačili. Toda surovi oče ali nemarna mati sta jih doma morda kakšen dan, če niso prinesli toliko drobiža, kakor prejšnji večer, pošteno nabukala. In tako so prišli na misel, da se itak ne splača vsega nositi idomov. Rajši oni pojedjo kakšno torto ali si privoščijo sladoled in drage bombone kakor da bi jih oče ali mati pretopila v »šnopce in vino — za plačilo pa bi bili še tepeni! Kje pa? Postali so iznajdljivi, sto izgovorov so našli, kadar so prinesli domov le prav malo denarja — in povrh tudi predrzni, češ, pa Vi pojditte beračiti, če znate boljši! Zdaj že tudi udarej niso več zalegli. Bilo jim je vseeno, če so tepeni ali ne, če so doma slišali dobro besedo ali slabo. Zgodaj so postali »samostojni« v žalostnem smislu. Marsikdo med njimi je že prav kmalu zabredel tudi v kriminal. Na svojih pohodih po mestu so morda v kakšni beznici naleteli na kakšnega zločince, ki si je dejal, da mu bodo pri izvedbi njegovega načrta prišli kar prav. In nagovorili so enega ali drugega, mu kupili to ali ono reč ter mu namara dali še kakšnega kovčaka za aro. Večkrat smo že brali, da je policija zasačila kakšnega mladoletnika, ki je kradel staro železo, odvil žarnice in podobno. Ta mladina je polagoma popolnoma, skorajda res nepopravljivo propadla. Prav zgodaj je je že začel zasledovati paragraf, že v nežni mladosti so bila njihova imena vpisana v policijske registre.

Da bi preprečila nadaljnji razpas zoprnega kvarnega beračenja po lokalih, je ljubljanska policija z nekaj energičnimi akcijami in racijami v kratkem času, ko se je lotila te naloge, spet napravila red in iztrebila pojav, ki je postajal že nadležen. Dandanašnji vsaj v središču mesta zlopa že ne srečamo otrok, ki bi po gostilnah prosjačili in nadlegovali goste s cvetjem.

Skriva o se in oprezujejo na vse strani

Tu in tam še kdo zaide naskrivaj tudi v kakšen lokal sredi mesta, pa se dobro prepriča, če ni v bližini kakšnega stražnika. Naglo obrede goste in urno spet izgine. To pa v večini primerov niti niso mestni otroci ali otroci s periferije. Večina so kmečki fantiči, ki so jih poslali starši, naj bi kaj postrani zaslužili. Ni dvoma, da so nekateri med njimi od doma v resnici reveži, gotovo se pa tudi dobe taki, ki jim doma ničesar ne manjka, imajo pa svoje posebne zahteve prav kakor mestni otroci, ali pa jih tudi na gotov denar lakomni premožni starši pošiljajo v mesto, češ, fant, nekaj bo tvojega, kar boš nabral. Ti fantiči so prav za prav začeli v mesto zahajati šele v zadnjem času, prej so prinašale cvetje le kmetice in še to spomlad. Razpostavile so se po vsem mestu na oglih in ponujale teloh, trobentice itd. Potem pa je bil vse leto mir spet do prihodnje pomladi in novega cvetja.

Otroci s periferije, ti mali berački, pa zdaj čakajo večinoma mraka. Ob tem času si upajo v mesto in se postavljajo po odročnih ulicah, kjer prosijo tiste, ki hodijo jest v kakšne večje kuhinje. Podjetnejši si upajo tudi bliže, prav k središču mesta. Tam izrabljajo trenutke, ko daleč naokrog ni videti nobenega policaja. Urno živignejo, ogovore nekaj mimoidočin, dobijo kak dinarček, in brž spet planejo v zavetje, za ogel bolj

Vremensko poročilo

Kraj	Barometer	sko stanje	Temperatura v C		Veter (smernost, jakost)	Padavine	
			daj večja	manjša		mm	vrsta
Ljubljana	770.5	10.6	6.4	9.1	9	0	—
Maribor	768.7	5.2	2.0	9.0	3	0	—
Zagreb	767.5	13.0	7.0	9.0	7	0	0.4 dež
Belgrad	766.8	13.0	9.0	9.0	10	0	0.4 dež
Sarajevo	767.4	19.0	10.0	9.0	5	0	—
Vis	763.4	14.0	14.0	9.0	10	SE	—
Split	763.6	19.0	17.0	9.0	7	SE	0.2 dež
Kumbar	764.5	23.0	18.0	9.0	6	ESE	0.3 dež
Rab	764.7	19.0	11.0	6.0	5	0	—
Dubrovnik	764.0	22.0	18.0	8.0	10	SE	2.0 dež

Vremenska napoved: Delno oblačno, zmerno hladno vreme.

Koledar

Danes, petek, 22. novembra: Cecilija.

Sobota, 23. novembra: Milivoj, Klemen.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kural, Gosposvetska cesta 10, in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Ljubljana praznuje drevi ob 8 v frančiškanskem dvorani 140 letnico škofa A. M. Slomška. Narod, ki svojih velikih mož ne zna ceniti, jih vreden ni! Prosvetna zveza posveti narodnemu buditelju A. M. Slomšku nocojšnji prosvetni večer s sledečim sporedom: 1. A. M. Slomšek: Zapisana sirača, Šolarček mlad, poje otroški zborček; 2. Recitacija; 3. Veneč slovenskih pesmi, poje terec sester Finkovih; 4. dr. Vinko Brumen: Ob 140 letnici škofa A. M. Slomška, predavanje s skioptičnimi slikami. Cenj. obitstvo, zlasti mladino in vzgojitelje vjudno prosimo, da se tega večera v obilnem številu udeležijo. — Predprodaja vstopnic pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7, in v trgovini Štigliog.

Na predlog odbora za pobijanje draginje je mestno poglavarstvo ljubljansko prepovedalo prekupčevanje na vseh ljubljanskih živiliških trgih in tudi na drugih krajih od ranega jutra do 13. stem je točka 8 tržnega reda za mestno občino ljubljansko prilagojena uredbi, ki je izšla v »Službenem listu« ko 78, dne 30. sept. 1939, mestnemu uslužbenstvu pa je naročeno v tem pogledu nadzorstvo po vsej Ljubljani, torej ne samo na živiliških trgih, temveč tudi po cestah na mestni meji ter na periferiji, zlasti pa pred koldvori.

Koncert basista Schifferja bo drevi ob 20 v veliki filharmonični dvorani. Vstopnice: Matična knjigarna.

Moški odsek Prosvetnega društva Trnovo ima drevi ob 20 svoj prvi sestanek, na katerem bo imeh zanimivo in aktualno predavanje g. Ivo Peršuh. Vse člane vjudno vabimo, da se sestanka zanesljivo udeležijo. Bog živi! — Odbor.

Slikar Božidar Jakac bo v nedeljo ob 11 dopoldne v Jakopičevem paviljonu odprl razstavo svojih novjših del. Razstava bo obsegala portrete in pokrajinske motive iz ljubljanske okolice, Bele Krajine, Prekmurja in Madžarske.

Plačevanje zavarovalnih prispevkov za trgovske pomočnike. Da ne bo prišlo pri Poko ninskem zavodu za nameščence v evidenci, statistiki in knjigovodstvu glede trgovskih pomočnikov do pomoči, prosi zavod službodajalec, naj pošilja pri-spevke za svoje trgovske pomočnike ločeno od prispevkov za svoje druge nameščence pod šlanskim številko, ki je napisana na vsakem zavarovalnem odluku trgovskega pomočnika.

Predavanje. V petek 22. novembra bo ob 20 predaval v naši društveni predavalnici g. inž. Stanko Dimnik o »Mehaniki potresne sile pri zgradbah«.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — začetek ob 8 zvečer

Petek, 22. novembra ob 15: »Mali lord«. Mladinska predstava. Premiera. Izven.

Sobota, 23. novembra: »Lepa Vida«. Izven.

Nedelja, 24. novembra ob 15: »Mali lord«. Mladinska predstava. Izven. — Ob 20: »Romeo in Julija«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

OPERA — začetek ob 8 zvečer

Petek, 22. novembra: Zaprt.

Sobota, 23. novembra: »Carmen«. Izven.

Nedelja, 24. novembra ob 15: »Grof Luksemburški«. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ob 20: Baletni večer. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol.

Mariborsko gledališče

Petek, 22. novembra: Zaprt.

Sobota, 23. novembra ob 20: »Cyrano de Bergerac«. Zadržiti. Znižane cene.

Poziv slovenskih atletov Hrvatski atletski zvezi

Po nedavni obširni spomenici srbskih atletov, v kateri se ti zavzemajo za čim boljše vodstvo srbske, hrvatske in slovenske atletike, bodo sedaj še naši slovenski atleti poslali v Zagreb Hrvatskemu atletskemu savezu spomenico, ki je v glavnem takšnale:

Ker ni bilo naših podpisov na prej omenjeni spomenici, smatramo za svojo dolžnost, da tudi mi javno zavzemamo svoje stališče o dogodkih v našem atletskem športu. Tudi v naši slovenski atletiki so bile do nedavnega skrajno slabe in neurejene razmere. Naši delovni klubi so znali te razmere samo urediti brez katere koli pomoči, ki je tudi niso iskali, in v trdnem prepričanju, da je to izključno samo zadeva slovenskih klubov. Na isti način naj se uredijo in odstranijo nezdružne razmere tudi v hrvatskem in srbskem savezu. Mi slovenski atleti stojimo na stališču, da nam nikakor ni dovoljeno vmešavati se v delo organizacij, ki niso naši nadrejeni forumi. Posredno se nas pa vseeno tičejo razmere, ki so v ostalih narodnih zvezah. Kajti pri tem gre za interese vse jugoslovanske atletike. V tem pogledu pa so tudi vse naše simpatije na strani onih, ki zares želijo pomagati in delajo za napredek hrvatske in srbske atletike.

Naravnost smo pa prizadeti z onim delom spomenice, ki govori o kazni naših hrvatskih tovarišev, ki so nastopili pri letošnjih balkanskih igrah v Carigradu. So to kaznijo ni izgubil samo hrvatski atletski savez, ampak ves jugoslovanski šport najboljše hrvatske atlete. Napačno je smatrati, da je nastop hrvatskih atletov velik političen greh proti

vsej hrvaški zajednici. Zagotavljamo vas, da so hrvatski atleti v Carigradu izpolnili svojo dolžnost in so Slovenem in Srbom hrvaški pomagali v športni borbi z ostalimi narodi. Oni pa so kljub temu ostali dobri Hrvati, ki niti zdaleč niso zakrivil prestopka, zaradi katerega naj bi nosili na sebi pečat hrvatske narodne sramote.

O tem še ni padla zadnja beseda. Apeliramo na HAS v imenu vseh slovenskih atletov, naj prekliče svojo kazen in uvede novo postopanje. Po pravilnem gledanju bo HAS prišel do drugih zaključkov in s tem bo popravljena krivica, storjena hrvatskim atletom. V hrvatske in jugoslovanske vrste pa se bodo spet povrnil borci, ki so mnogo napravili ne samo za hrvatski, ampak ves jugoslovanski atletski šport.

S tem bo HAS varoval interese ne samo hrvatske, ampak ves jugoslovanske atletike.

To je v glavnem izveček spomenice, ki jo bodo poslali slovenski atleti Hrvatski atletski zvezi. Na čelu podpisnikov te spomenice je ing. Milan Stepišnik. Sledijo drugi podpisni atleti iz Ljubljane, Celja, Maribora in Jesenice. Slovenski atleti bodo po vseh zbranih podpisih objavili v naših časopisih spomenico v celoti.

Inicijatorjem in podpisnikom te spomenice želim, da napravljeni je bila pravčasno. Na nedeljskem obnem zboru Atletskega podsaveza v Zagrebu bodo o tej slovenski, nadvse dobromerni spomenici lahko še kaj pristavili in uredili svoje domače razmere.

Anglija je v Ameriki naročila 26.000 letal

Razen tega je ameriška industrija dobila od Velike Britanije velika naročila strojníc, topov, pušk, municije in tankov

Oktobra letos je Amerika poslala Angliji 500 letal. Ta mesec pa bodo Združene države povečale izvoz letal v Anglijo. V New Yorku so mnenja, da bo znašal njihov izvoz v Anglijo do 800 letal na mesec.

Predsednik Združenih držav je pred kratkim v Bostonu povedal, da je ameriška industrija letal dobila nova naročila od Anglije, in sicer za 12.000 letal. Do sedaj je ameriška industrija vzela v delo vsa angleška naročila, ki znašajo skupno 26.000 letal. Roosevelt je pripomnil, da je ameriška indu-

strija prejela od Anglije tudi velika naročila za strojnice, topove, puške, municijo in tanke. Še posebej pa je naglasil, da ta ogromna naročila ne bodo ovirala ameriškega oboroževalnega načrta. Več tovarov bo povečalo svoj obrat, posebno pa tovarne letal. Razširjenje obratov pa ne bo oviralo izdelovanja letal. Na ta način bodo postale Združene države največja industrijska sila na svetu. Na koncu svojega govora je Roosevelt posebno poudaril, da bo Amerika tudi glede na letalstvo postala najmočnejša država na svetu.

Sledovi, ki jih je v romunski prestolnici in skoraj po vsej Romuniji zapustil zadnji siloviti potres, še dolgo ne bodo zabrisani. V Bukarešti imajo še zdaj dela z odstranjevanjem razvalin. Slika kaže prizor izpred bloka »Carlton«, odkoder s tovornimi avtomobili odvažajo podrti zidovi.

Končni cilji sedanjega preseljevanja: Vsi Nemci brez primesi naj bodo zbrani v mejah novega, povečanega nemškega življ. prostora

Kakor zdaj poročajo z nemške uradne strani, je preseljevanje nemškega življa, ki je bil naseljen v Besarabiji in severni Bukovini, končano. Obenem navajajo tudi številke, ki naj povedo, koliko je teh Nemcev bilo. Pravijo, da je do zdaj prestopilo nemško mejo 90.050 Nemcev iz Besarabije in 45.501 iz severne Bukovine. Iz teh števil se vidi, da se je vrnilo iz Besarabije celo še več Nemcev, kakor pa so pred nedavnimi poročili. Rekli so namreč, da je v Besarabiji bilo 89.000 takšnih nemških pripadnikov, ki se nameravajo vrniti v domovino.

Ker je preseljevanje nemškega življa iz omenjenih krajev končano, je svoje delo povsem opravila tudi posebna nemška izseljeniška komisija, ki je bila sestavljena svojčas z namenom, da preselitev izvede. Te dni se bo tudi ta komisija vrnila v Berlin.

Besarabija in severna Bukovina pa nista edini deželi, odkoder naj se nemški živeli od strani. V poštev bi za zdaj prišle predvsem še južna Dobruđa, južni del Bukovine in varšavska pokrajina na Poljskem. Preseljevanje Nemcev iz južne Dobruđe in južnega dela Bukovine se nadaljuje po načrtu. Tudi se bodo ti Nemci na svoji poti v pravo domovino za nekaj časa ustavili v taborišču v Zemunu, kamar se bodo pripeljali z ladjami iz Zirnroda po Donavi, iz Zemuna dalje pa bodo odšli po isti poti, kakor pred njimi njihovi rojaki iz Besarabije. Tudi preselitev iz južnega dela Dobruđe bo izvedena v najkrajšem času. To smemo sklepati že iz nemškega uradnega poročila, ki pravi, da je večina Nemcev iz teh krajev že na poti.

V zadnjih tednih se je dalje končalo preseljevanje Nemcev iz lublenske pokrajine na Poljskem. Na vrsto pride zdaj še varšavska okrožje. Vzhodno od Visle biva še vedno 6000 Nemcev, ki bi za izselitev prišli v poštev in ki se bodo vrnili v rajh istočasno. Sicer pa

njihova pot ne bo tako dolga, saj napovedujejo, da si bodo našli svojo novo domovino v okolici Gdanska v zahodni Prusiji. Tudi to preseljevanje poteka s pospeškom in bo končano še letos.

To je torej ene vrste preseljevanje, ki naj ima za posledico, da bodo počasi v mejah nemškega rajha zbrani vsi Nemci, ki so zdaj raztreseni po Evropi, tako da jih tuji ne bodo mogli več zatirati in jih ovirati pri njihovem svobodnem udejstvovanju. Treba pa je omeniti še neke druge vrste preseljevanje, namreč preseljevanje pripadnikov drugih narodnosti iz Nemčije, tudi v njihovo domovino v sedanjih mejah. Ker obstoje med Nemčijo in sedanjo Petainovo Francijo še dokaj dobri odnosi in se je za svoje ljudi v Nemčiji Petainova Francija z vso verno zavzela, ker jim skuša olajšati čimprej težke dni ujetništva, bodo vse-kakor za izselitev prišli varjetno še najprej na vrsto Francozi, ki danes še žive v Nemčiji ali v nekaterih tistih krajih, ki si jih je v seganji vojni s Francijo Nemčija podvrnila. Ker Nemčija vedno odločno poudarja — to se je zgodilo tudi zdaj ob priliki, ko je Madžarska pristopila k trojni zvezi —, da bodo narodi imeli tudi v novo urejeni Evropi pravico samoopredelitve, bo morda gana možnost tudi pripadnikom še katerega drugega naroda, ki zdaj žive v mejah Nemčije, da se bodo lahko izselili, prav tako, kakor se zdaj selijo Nemci iz raznih držav spet v okrilje rajha.

Če vzamemo na splošno, je to postopek, ki naj končno privede do tega, da v Nemčiji pripadniki raznih narodov ne bodo več pomešani z nemskim življem, pač pa da se bo nemški narod v tem oziru popolnoma očistil, povrhu pa mu bo danega na razpolago — kakor so pokazali dogodki zadnjih let — tudi dokaj več življenjskega prostora.

Vesele vesti z Dunaja

Z Dunaja nam te dni sporočajo podatke, kako je prav za prav z letošnjim pridelkom koruze po državah jugovzhodne Evrope. To je namreč vprašanje, ki v secanjih težkih časih ne more zanimati samo tistih držav, ki goje koruzo, pač pa tudi gospodarske kroge drugod. Podatki, ki so jih z vso vestnostjo zbrali na Dunaju, so prav za prav razveselilji, saj bodo jugovzhodne evropske države po njih pridelale letos precej več koruze, kakor pa so prvotno mislile, da jo bodo. V poštev prihajajo, oziroma dunajski podatki se nanašajo na pet jugovzhodnih držav, in sicer Madžarsko, Jugoslavijo, Romunijo, Bolgarijo in Turčijo. Prej so mislili, da letošnjega pridelka koruze v teh državah ne bo več kot 12 milijonov ton, in zadnjih dunajskih podatkov pa se vidi, da bodo koruze pridelali tudi kar 13,6 milijona ton, torej kar za celih 1.600.000 ton več!

30.000 obnovljenih starih vodnjakov

Dela posebne vrste so se pred nedavnim oprijeli ljudje v krajih okoli španskega mesta Ciudad Real. Dežela tod trpi precejšnje pomanjkanje vode in zato tudi ne rodi toliko, kakor bi sicer lahko, ali vsaj toliko, kolikor bi tamkajšnji, še dokaj skromni ljudje radi videli, da bi. Toda, kje dobiti potrebno vodo za namakanje? Spomnili so se, da je tam po deželi veliko število starih vodnjakov, ki so jih ljudje že davno opustili in so bili ozdaj zasuti. Teh vodnjakov je — kakor zdaj pišejo — kar okoli 30.000. Nemeravajo jih zdaj obnoviti. Vsa dela so se že začela in jih vodi špansko kmetijsko ministrstvo. Naredili so tudi še nek drug račun: pravijo namreč, da bodo iz teh obnovljenih vodnjakov lahko stalno namakali 40.000 hektarov zemlje, kmetje pa da bodo pridelali na svoji zemlji za 190 milijonov pezet več kot pa morejo zdaj.

Veliki narodi, ki bodo letos pr redili smuške tekme

V dokaz, kako se šport v Evropi kljub vojni razvija, poudarja Nemški poročevalski urad dejstvo, da bodo vsi veliki narodi v prihodnji zimi priredili običajne smučarske tekme. Pri navajanju teh velikih narodov pravi: Nemčija bo najprej priredila tekme za državno prvenstvo s tekmovalcem iz severnih držav. Te tekme bodo od 24. do 26. januarja v Svinemild. V Garmisch Partenkirchenu bodo tekme v smuku od 15. do 16. februarja. Italija bo priredila prvenstvene tekme v smuku, ki bodo od 2. do 8. marca v Selvi. Finska bo priredila tekme v Joensu in Kuopiju od 14. do 16. marca. Datum za tekme na Norveškem še ni točno postavljen. Finsko in Norveško štejejo torej tudi med velike narode.

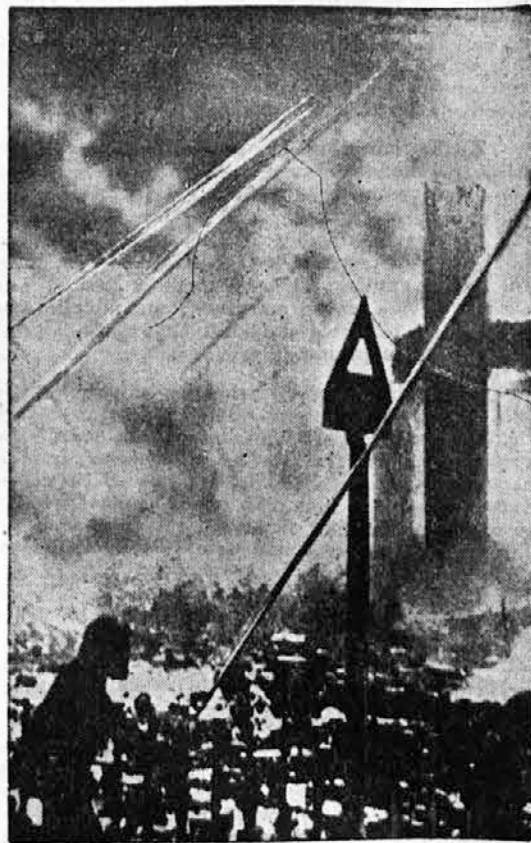

Svojevrsno tehniko ima pri skakanju s palico japonski atlet Majeda, ki se mu je zadnjič posrečilo skočiti 4,25 m visoko.

V 10 letih 12 milijonov ljudi v USA več

Med največje države na svetu spadajo, vsaj po številu prebivalstva, prav gotovo Združene ameriške države, posebno še, če upoštevamo tudi njihove kolonije in druge čezmorske posesti, ki jih imajo raztresene vsepovsod. Zadnje ljudsko štetje je bilo v USA letos 1. aprila. Tedaj so našli v deželah, ki spadajo pod oblast Združenih držav, 150.362.326 ljudi. Za sedanjost Sovjetsko Rusijo torej še vedno zaostajajo za kakšnih 30 milijonov ljudi, v primeri z Nemčijo brez zasedenega francoskega ozemlja pa so za približno 45 milijonov prebivalcev na boljšem. Ali z drugimi besedami: USA imajo približno enako ljudi kot Nemčija in Italija skupaj.

Zanimivo je vedeti, ali število prebivalstva v Združenih ameriških državah kaj hitro raste. Kako je s tem, se najbolje vidi, če primerjamo številke zadnjega ljudskega štetja z onimi iz leta 1930. Pred desetimi leti so USA imele 138.459.069 ljudi, letos aprila pa, kakor rečeno, že nad 150 milijonov. V desetih letih je bilo torej približno 12 milijonov prirastka na prebivalstvu, kar vsekakor ni malo. Če bo šlo vsaj tako naprej, bodo USA imele čez 40 let že 200 milijonov ljudi.

Po enem zadnjih nemških napadov na angleško prestolnico je fotoreporter vjel zgornji žalostni prizor iz gorečega Londona

RADIO

Program radio Ljubljani

Petek, 22. novembra 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 11 Solska ura: Velika torpedovka »Liubljanca« (g. Viktor Pirnat) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Mojstri opere (Rad. ork.) — 14 Poročila — 14.10 Turistični pregled: Katere naloge nas čakajo v letošnji zimi — 18 Ženska ura: Razvoj socialnega zavarovanja s posebnim ozirom na ženo (gđc. Marija Penca) — 18.20 Komorni trio (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Koncert Radijskega orkestra. — Konec ob 23.

Drugi programi

Petek, 22. novembra: Belgrad: 20.15 Simf. konc. — Zagreb: 20 Plesna gl. — Beromünster: 20.35 Igra o Džingiskanu — Bratislava: 20.30 Večerni konc. — Budimpešta: 19.20 Madžarske melodije — Praga: 19.20 Večerni konc. — Solija: 20.50 Opera — Sottens: 19.05 Zab. gl. — Stockholm: 19.30 Vojaška godba

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

NISMO EDINI

Roman
podeželskega zdravnika 19

Leni pa je ves dolgi, neskončni dan prebila v solzah in obupu, kakor še nobenega v svojem življenju ne.

Razburjenje po ulicah Calderburryja se ni hotelo poleči. Tudi Gerald je splošno razburjenje izkoristil, toda po svoje. Ker je bilo tudi v stricevi hiši vse pokoncu zaradi vojne, sta nadpastor in njegova žena pozabila, da morata paziti na nečaka, kakor jima je bila zabičala Jessica. Gerald je lahko ujel čas, ko se ni nihče menil zanj, se izmuznil iz hiše ter neopaženo zdrvel proti domu. Kakor ga je sicer zanimal vsak hrušč in trušč na cesti, se danes ni utegnil meniti za procesije kričečih in razgrajajočih ljudi, temveč se je stiskal k zidovom in naglo hitel proti domači hiši. Dve stvari sta mu bili na srečo: da bi še enkrat videl in objel svojo drago Leni in da bi izmaknil nožiček, ki mu ga je mama pred nekaj dnevi vzela ter ga varno spravila na najvišjo polico v očetovi omari, za tiste stekleničice.

Ko je prišel domov, je malo pogledal na vse strani, če ga nihče ne vidi, potem pa je planil po stopnicah naravnost v Lenino sobo. Leni je sedela pri oknu in se ni nič ozrla. Ko jo je fantič zagledal, se ji je vrgel okoli vratu, da se je skoraj prestrašila, in vpil:

»Leni, Leni, spet sem tu!«

Leni je takoj imela oči vse solzne, ko ga je videla ob sebi, objemala ga je, ga stiskala k sebi, ga poljubljala, kakor da je njen otrok, zraven pa pogledovala proti vratom, če se ni še morda vrnila domov gospa, ki je morala nenadno na izredno sejo »Vojske rešenja«.

Tudi doktorja Newcome ni bilo doma in tako je dekle lahko prebrlo nekaj trenutkov samo s svojim ljubljencem. Nista se mogla prav za prav nič zgovoriti. Pol časa sta se pozdravljala, drugo po-

lovico pa poslavljala. Leni se je bala, da ju ne bi kdo zalotil in je začela Geraldov govoriti:

»Tako, zdaj sva se videla. Zdaj pa moraš lepo nazaj k stricu in se ni treba nikjer ustavljati. Če te ne bo nihče vprašal, ni treba praviti, kje si bil.«

Zdaj je dečko začel jokati.

»Ne ne, ne grem. Saj sem komaj prišel. Moraš mi še kaj povedati!«

Leni mu je naglo dopovedala, da je bolje, če ju nihče ne vidi. Toda Gerald je hotel vedeti, kam pojde ona in če jo bo še lahko obiskoval.

Na to je bilo težko odgovoriti, saj še sama ni vedela, kaj bo z njo. Toda ni hotela pokvariti teh lepih trenutkov s tem, da bi se z otrokom zadrževala in dala Jessici priliko za novo jezo. Zato je Geraldova potolažila:

»Dobila bom novo službo kje blizu. Kadar bo gospod doktor šel k bolnikom, te bo spet pripeljal k meni, pa se bova igrala, kakor sva se do zdaj. Toda danes ne utegnava več. Moraš iti k stricu, da se ne bodo jezili, ker si ušel.«

»Pojdem, če mi daš roko, da se bova res še videla.«

Leni je bolelo srce, toda ni mogla drugače, kakor da je fantiču stisnila roko, potem ga je pa kar odnesla do vrat in ga postavila ven. Naglo je spet zaprla, zakaj že jo je posilil jok. Bilo ji je, kakor da se je poslovila od edinega, kar je v tem mračnem življenju imela. Ostala je spet v sobi in čemela skozi okno.

Gerald se je splazil po stopnicah in spet oprezoval, da ga ne bi kdo videl. Potem je smuknil v očetovo ordinacijsko sobo, kjer je bil skrit njegov nožič. Poskušal je odpreti omaro s tal, a je bil premajhen. Moral je privleči stol in zlesti nanj. Ker je bil razburjen, ni mogel takoj odkleniti. Poskušal je precej dolgo in se skozi bal, da ga bo kdo zalotil. Razburjenje je zrastle tako, da so se mu roke močno tresle, ko je nazadnje omaro odprl. Naglo je zagrabil za steklenice, pri tem pa je dve podrl. Ena je padla na tla. V njej so bile neke kroglice. Razbila se je in kroglice so se sesule po tleh.

Fantiču je udarila vročina v glavo. Ni mislil na drugega, kakor na kazen, ki jo bo dobil za to novo nerodnost in za prepovedano

delo. V strahu se je oziral okoli in iskal izhoda. Potem je planil k razbiti stekleničici, si jo staklil v žep, pobral še črepinje in se pri tem urezal. Raztresene kroglice pa je spravil kar v drugo steklenico, ki je stala v omari zraven razbite.

Ko je bil že pri vratih, je začel tipati po žepih in je videl, da je pozabil pobrati tisto, zaradi česar je vdrl v ordinacijo: svoj nož. Hitro je skočil nazaj do omare, ga pobral, ga spravil v najbolj varen žep, potem pa se naglo izihotapil iz hiše. Ko je bil zunaj, si je oddahnil. Srečno je opravil, ne da bi ga bila mama ujela. Dobil je nož in Leni. Stekel je spet do strica in je bil vesel, ko je videl, da tam niso nič zapazili, da se je bil za celo uro zmuznil iz hiše.

Kmalu, ko je Gerald odšel, se je vrnil doktor Newcome domov. Tudi on je takoj šel v Lenino sobo. Bil je precej razburjen in izmučen, toda vesel. Ko je stopil v sobo, je kar brez pozdrava naglo deljal:

»Leni, posrečilo se mi je dobiti počni list za vas. Tu imate vse.

Dal vam bom tudi denar...«

Dekle se je hotelo zahvaljevati in je iskalo besedi:

»Ampak, gospod doktor, saj ste...«

Zdravnik ji ni pustil do besede:

»Zdaj ne utegnava govoriti. Brž ko se bo zmražilo, bodite pripravljeni. Odpeljal vas bom na prihodnjo železniško postajo. Z naše v mestu ne smete odpotovali, ker vas pozna in bi vas najbrž prijel. Kaj hočete, zdaj ste pač naša sovražnica.«

Dekle je začudeno gledalo in vprašalo:

»Sovražnica? Kako neki. Saj nisem nikomur nič storila!«

»Vem, vem. Vse to je res neumnost, a se ne da nič spremeniti. Vojna je. Ne ostane vam drugega, kakor da se pripravite. Ko se bo zmražilo, bova odšla.«

Odšel je iz sobe iskat denar. Čez nekaj trenutkov se je že vrnil. Leni je bila s prtljago že gotova. Vsega njenega imetja je bilo za majhen sveženj. Bridko se je nasmehnila, pokazala sveženj in dejala: